IX évfolyam. Celldömölk 1913 március 2. 9. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Czelldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

Adatok nemzeti erőnk megméréséhez.

Vargha Gyula elsőrangu magyar statisztikusunk a fönti cimmel a Magyar Tudományos Akadémia ülésén fölolvasott rendes tagsági székfoglalója minden magyar embernek fölkelti figyelmét és érdeklődését, akiben igaz hazafiui érzelem honol. Vargha statisztikai hivatali főigazgató az 1910-ik évi népszámlálás adatai alapján ismertette a magyarság fejlődését 1880. óta. Ezen általános népszámlálás azt igazolja, hogy a magyarság megszakitás nélkül nagy arányokban fejlődik s mindjobban eléri azt a nagy számbeli tulsulyt, mely államunk nemzeti biztositásához szükséges. A legutóbbi népszámlálás a Magyar birodalom 20 millió 886 ezer lelket tevő összes népességében 10 millió 50 ezer magyar anyanyelvüt talált. 1880-ban a magyar anyanyelvüek összes száma a katonaság nélkül még csak 6 millió 445 ezer volt. A növekvés tehát 30 év alatt 559 százalékra rugott, mig a nem magyar ajkuaké 188 százalékot tett ki.

Vargha részletesen ismertette a magyarság helyzetét az idegen nyelvterületeken és az érintkező határokon, de különösen az oláhsággal érintkező vidékeken. A magyarság mindenütt tért hódit, *kivéve keleti határainkat.* (És ez nagy baj! Szerk.) Nagy határozottsággal hangsulyozta az erdélyi magyarság és szászság érdekeinek közösségét. Azután a fölolvasó áttért a városok magyarosodásának ismertetésére. A városokban a magyarság nemcsak a magyar nyelvterületen és magyar nyelvhatárokon nyomult erősen előre, hanem még teljesen idegen nyelvterületeken is. A magyarságnak nemcsak a számbeli tulsuly, hanem a nagyobb kultura is biztositja a felsőbbséget. Végül rátért azon *veszedelmes irányok* ismertetésére, *melyek a bomlás csiráját oltják a nemzetbe.* Hibáztatja azokat, akik a *nemzeti gondolatot az oktatásból ki akarják zárni.* Ilyen továbbá a veszélyes, a mindent lekicsinylő *nemzettagadó irányzat.* Ez az irány gazdasági erőnket is aláássa.

Végzetes veszedelemnek tartja a közép- és nagybirtokok elporlását, mely ujabb időben lényegesen szaporitja a kisbirtokosok számát, de a magyarét legfölebb a magyar vidéken, mig a nemzetiségi vidékeken épen a már is tulságosan népes nemzetiségi kisbirtokososztály gyarapitására szolgál. (Hát bizony az oláhlakta vidéken, különösen Erdély és a délkeleti megyék földjei, birtokai ma-holnap egészen oláh kezekre kerülnek. Szerk.) Az elporló közép- és nagybirtokokra magyar kisbirtokosságot is kell telepiteni, akikkel való érintkezés a nem magyar ajkuaknak alkalmat fog adni a magyar nyelv gyakorlati elsajátitására. (De akkor a magyarfaló pópákat és deszkálokat is meg kellene tanitani egy kis móresre. Szerk.) Végre baj, hogy *szellemi energiáink javarészét a politikai küzdelmek kötötték le és emésztették föl meddő módon.* Ily módon elmaradunk a nemzetek versenyében.

A nemzetben lakó tehetséget minél hasznosabb célokra kell irányitani. Az egész nemzetnek harmonikus munkára van szüksége; de nagy mértékben szüksége van nemzeti konszolidációnknak (megszilárdulásunknak) a békére, a nyugalomra és a társadalmi rend zavartalan föntartására.

Vargha Gyula mint jeles statisztikusunk és mint kitünő tudós valóban sok érdemet szerzett magának és egész nemzetünk hálával, köszönettel tartozik neki. Bár szivlelnék meg hazafias szivből fakadó okos tanácsát is, mert hisz mi volt mindig a magyarnak ajja-baja? Az, hogy kimerült az áldatlan politikai küzdelmekben, szellemi energiáját, mint Vargha mondja, fölemésztették meddő módon és addig, mig a »tényezők« marakodnak, az oláhság markába nevetve, — tért hódit a magyarságnak rovására.

B. Gy.

Az élet.

Irta: Suba Zsiga.

Az élet főcélja az embernek s ezen főcél ugy ágozódik, bogozódik s görbül, mint a cserefa s mint a cserefa görbe ágazatait és bogozatait nem tudjuk kitalálni, hogy mily célt szolgálnak, ugy nem tudjuk kitalálni, hogy életünk utjain melyik az, mely a boldogsághoz görbül; mert boldognak senki sem mondhatja magát, miután célt szolgál, hisz a célnak kivánságai, követelései, óhajai vannak s azoknak elérése akadályokba ütközik. De nem lehet boldog az ember, mert önző és irigy s ezen tulajdonságai nyugtalanná teszik, nem lehet boldog, mert gyarló s gyarlóságai ellentétbe helyezik s nem lehet boldog, mert csalódások érik s ezek bánatossá teszik, — végre: nem lehet boldog, mert betegség gyötörheti s ez kedvetlenné s elviselhetlenné teszi az életet.

Vannak azonban az életnek jelenségei, melyek az ügyességben, bátorságban, a talentumban, a szépségben, a modorban, de főkép a szerencsében jelentkeznek s ezek azok, melyek az embert a köznapiasságból kiemelvén, némileg elviselhetővé teszik az életet, de az élet ezen elviselhetősége is csak addig tart, mig a szerencse s ha a szerencse tünni kezd s jelentkezik a soha egyedül nem járó szerencsétlenség, már mutatkozik a boldogtalanság, mely állitáson nem változtat az, hogy valaki szegényen kezdte s gazdagon végzi, vagy hogy valaki hivatali s társadalmi állásában folyton magasabbra emelkedik, mert ilyenkor jön legkedvesebbjeinknek elvesztése, családi életünk csalódásai stb., oly mindennapi, de rejtelmes dolgok, melyekkel csak az élet tud számolni.

Gömbhegyi Lidia már-már belekerült a főváros förgetegébe, midőn a 16 éves, kék szemü, mosolygó arcu, életet sugárzó ajku, csókra ingerlő piciny száju leányka. Junói termetével, egy jóakaratu, segiteni akaró, a világi férfiakat jól ismerő, mindenüvé befurakodni tudó »nénike« ajánlata folytán bejutott báró Belédy Imréhez, egy élvhajhászó öregedő, de gazdag főurhoz — takaritónőnek. A tapasztalatlan falusi leány e minőségét a báró felhasználván, nem sok fáradságába került őt a karjaiba terelni s miután Lidiával megtörtént a csalódás, mint minden ügyben, akad tanácsadó, ugy Lidiának is, ezen szepegő belügyében épen az lépett fel tanácsadóként, ki őt a báró Belédy karjaiba vezette, mert az emlitett fővárosi nénike a tanácsok osztogatásainak is nagy mestere volt! — Ez aztán megtanitván Lidiát, hogy viselje magát és hogy miként tudja a bárót hálójába tartani, hatalma alá ejteni, lekötelezettjévé tenni s uralkodni felette. Lidia merészen követvén a tanácsokat, elérte azon célt, hogy a báró pártfogásába vette és kitartásáról gondoskodott.

Lidia ezzel egy kényelmes és gondnélküli életet szerzett magának s nem volt többé hiánya ruhában, ékszerben és pénzben, ami a szép leányt bájolóvá varázsolván, már sok budapesti ember óhajtotta az aranyos baba kegyét. Ámde Lidia következetes maradt s a

A kisgazdákról.

Kisgazdák alatt azok a földmivesek értendők, akik megélhetésük eszközeit tulnyomó részben egy-egy önállóan kezelt és tulnyomóan saját és családjuk erejével megmunkált tulajdon, vagy bérbirtok hozadékából szerzik be. A magyar hivatalos üzem illetőleg birtokstatisztika egyik kategóriája sem alkalmas ezen kisgazdák számának megközelitő meghatározására, mert a legközelebb eső 5—100 holdas osztály már igen sok középüzemet foglal magában, amint ismét a 100—1000 hold közötti csoport is nemcsak közép, hanem nagybirtokokat is magába foglal. E részben helyesebb a legtöbb nyugati állam üzemnagyság-statisztikája, sőt Keleti Károlynak 1870-iki összeállitása is. A kisgazdák a jövödelemnek elméletileg fölállitott valamennyi válfaját élvezik, amennyiben jövedelmük munkakeresetből, vállalati nyereségből, üzemtőkéjük kamatából és (ha birtokosok és nem bérlők) földjáradékból alakul ki. A kisgazdaság jövedelmező folytatásának számos akadályai azonban azt hozzák magukkal, hogy a kisgazdáknak mindenféle eredetü jövedelmeikből rendszerint csak munkakeresetük marad meg tisztán.

A kisgazdák személyükben többnyire egyesitik, illetőleg időnként fölcserélik a munkaadó és bérmunkás szerepeit, amennyiben munkák torlódásakor fizetett segéderőket alkalmaznak, más időkben azonban maguk is bérmunkát vállalnak. A kisgazdaságok eredményeit korlátozó okok egyik folyománya, hogy a kisgazda rendszerint nagyobb munkaáldozattal éri el ugyanazon eredményt, melyhez a jól kezelt nagybirtok kevesebb munkát használ föl. Ennek dacára a kisbirtok csak ott kevésbbé termékeny a nagynál, ahol csupán kisebb léptékben másolja az utóbbit. Ellenben ahol a kisgazdák már fölkarolják az üzemük nagyságának megfelelő termelési ágakat, ott az ő osztályuk a termelékenyebb, amennyiben sok, a nagybirtok által egyáltalán föl nem használható munkaerőnek nyujt gyümölcsöző alkalmazást.

A kisgazdaosztály életviszonyai egészségi tekintetben sok kivánni valót hagynak, többi között emlithető, hogy a falusi élet egyhangusága alkoholizmusra, féktelen élvvágyra, duhajságra vezet. A kisgazda nehéz megélhetéséből és a munkája eredményét fenyegető sok veszélyből származik fösvénysége és bizalmatlansága minden ajánlott uj eljárással szemben. A falvakban nagyobb az emberek egymásra utaltsága, kölcsönös függése, mint a városokban; azért ott a kedvezőtlen társadalmi viszonyok lesujtó hatása sokkal nehezebben küszöbölhető ki.

A kisgazdaosztály helyzetének javitását célzó intézkedések csak akkor vezethetnek állandó, üdvös eredményekre, ha egy egységes, jól átgondolt rendszer láncszemeit képezik. Ezek az intézkedések négy főcsoportba foglalhatók össze: 1. a gazdálkodás föltételeinek javitása, 2. a kisgazdaságok csekély terjedelméből és hátrányos fekvéséből származó bajok megszüntetése, 3. a kisgazdaosztály müveltségének és szakértelmének fejlesztése, 4. a falusi népesség és ezen belül a kisgazdaosztály életviszonyainak egészségi és társadalmi szempontból való előbbrevitele.

Az elérendő eszmény az, hogy a mezőgazdaságot minél nagyobb arányban oly kisgazdák vegyék a kezükbe, akiknek mindegyike »sok szappant használ« (művelődik), sokat olvas, sokat fordul meg városban, a közügyekkel értelmesen és jóakaróan foglalkozik, emellett pedig a sajátját saját eszközeivel, gépeivel, saját erejével, esetleg szövetkezett társai vállvetett munkájával és csak kivételesen fizetett segéderőkkel a legjobb módszerek szerint müveli meg.

Farkas Geiza dr.

A legsötétebb Zalából.

Zalavármegye kir. tanfelügyelője most terjesztette elő a közigazgatási bizottságnak a népoktatásügy mult tanévi állapotáról szóló jelentését, amely méltán keltett megütközést, mert eddig gondosan leplezték azokat a botrányos állapotok, amik ott o téren uralkodnak. E közel félmillió lakosu és 560 községből álló vármegyében 180 községben semmiféle iskola nincs, működik 57 állami, 69 községi, 268 r. kath., 21 ref., 17 ág. ev. és 9 izr. iskola, amelyekben 781 tanitó tanitott. A 64.119 mindennapi tankötelés közül 54.616 iskolázott, tehát 9.503 nem és a 30.607 ismétlőből csak 16.244 tehát 14.363 nem s igy összesen 23.866 tankötelés nem jár iskolába, mert nincs elég iskola. És ami van is milyen. Az állami iskolák nagyobbára szük, alacsony zugak, némelyik nem is működik, mert nincs helyisége. A felekezeti iskolákról jobb nem is beszélni, mert azok között nem is egy szalmafödelü, dohos, piszkos düledező fészek, ahol 7 faluból összecsődített 100—200 gyermek szorong félnapos tanitás mellett nagyobb dicsőségére a magyar nemzeti népoktatásnak s annak a gondoskodásnak, amivel a kultuszkormány nemzetiségi határokat ellátja. A magyar elem csak 42.825 tanulóval volt képviselve az iskolábajárók között, a horvát 10.531-el, a vend 1653 al ugy hogy a nem iskolázó közel 24.000 tanuló legnagyobb része magyar.

Ilyen szánalmas viszonyok között nem csoda, ha a magyarság aránya 10 év alatt 74·2%-ról csak 74·5%-ra, tehát 0·4%-al emelkedettt s az irni olvasni tudók aránya % megdöbbentően kevés, hogy vannak községek ahol egyáltalán nincs, aki irni-olvasni tudó.

Még szomorúbb a Muraköz elhagyott állapota. A horvát papok szabadon üzik horvátositó törekvéseiket, az állami iskolákban is horvátul folyik a hitoktatás állami tiszteletdij ellenében s a népet elárasztották illyr imakönyvekkel s egyéb maszlaggal, de persze ki merne a zágrábi érsek urhoz szólni emiatt? Szinte nevetséges az óvóügy állapota: 35.407 óvókötelés közül 4693 van óvóintézetekben

---

Lipót-körut 20. számu ház, második emeletének 16. számu magánlakásának párfümillatos szobáiban nem fogadott mást, mint a »jó öregét«, kit a maga részére teljesen lebilincselt. E mellett Lidia előrelátó és számitó is volt s még mindig lévén benne falusi egyszerüség s anyjától tanult takarékosság, azon összegből melyet a jó öregtől kapott, haza is juttatott, de némi tudás után ahitozván, könyveket és irószereket vásárolt s szabad idejében, vagyis akkor, midőn jó örege nem gyötörte szerelmi ömlengéseivel, tanult, tanult, szorgalmasan tanult. Lidia már érezte magában, hogy valamit tud s ekkor zenei tehetségét kezdte mivelni s rábeszélvén a vén bárót, hogy neki zongorát vegyen, ez őt nevenapján eggyel meg is lepte.

Ettől fogva Lidia nagy gondot forditott zenei kiképzésére s már annyira haladott, hogy egy unalmas őszi estén, midőn az idő arra kényszeriti az embert, hogy a szobába üljön s társalgási eszméiből kifogyjon, Lidia csábitó félhomályban arra kérte az öregét, hallgassa meg, mennyire haladt a zongorán: és Lidia zongorázott, aztán elkezdett énekelni s énekelt lelkéből, ábrándozva, meggyőzően és áhitattal, hogy a bárót egészen meglepte, elbüvölte s annak ébredt a tudatára, hogy Lidiában egy isteni szikra lappang.

Élvhajhászó emberek sohasem keresnek pártfogoltjaikban egyebet, mint vágyaik kielégitését, de most a mogorva időnek a kedélyállapotra történt hatása alatt s talán, mert eszébe jutott a báróné mulandósága, eszébe jutott, hogy nem cselekedett soha semmivel és senkivel olyant, mely emléket hagyjon hátra, eszébe jutott, hogy épen most kapta ama rengeteg pénzt, melyet birtokai jövedelmeztek s melyet eddig csak vágyai kielégitésére forditott s végre elgondolván, hogy nagy vagyona mellett élete mily üres-sivár, szóval: felülkerekedett benne a jó a rosszon, elhatározta, hogy a Lidiában szunnyadó isteni szikrát kimivelteti; egyben annak ébredt a tudatára, hogy Lidiát, ezt az egyszerü és igénytelen falusi leányt szereti, pedig élvhajhászó emberek kebelében, kik mindig a változatosság után futnak, ezen érzelem nem szokott kifejlődni, de ha kifejlődik, akkor az mámoros, gyermekes, lágy, kéjes és örvendező, olyan mint tikkasztó nyári napon, a szellő élvezete a permetezés után.

Elhatározását tett követte s Lidiát miveltetni kezdte, már azon célból is, hogy kiképeztetés után egészen a magáévá tegye, hogy legyen ki vénségében irral kenyegesse petyhüdt testrészeit.

Lidia a képzés létráján gyorsan haladt s két év mulva, mikor szépsége és ügyessége a talentummal gazdagodott, meghivatott egy fővárosi szinházhoz primadonnának. Ettől kezdve Lidia ünnepeltje, kegyeltje lett a közönségnek, elhalmozták tisztelettel, szeretettel, dicsérettel, elismerték tehetségét s hálájukat ajándékkal rótták le, körülrajongták szaktársai, az irók, a müvészek, az arisztokraták, a pénzemberek s a »magas hivatalnokok, módjában volt selyemben, bársonyban, granadirban járni, brilliánst, gyémántot s ékszeret viselni, de

elhelyezve amelyekből 8 állami 12 községi és csak 4 rkat. van. Persze, mert óvókat nem lehet közvagyonból állami felekezeti jelleggel.

A magasabb iskolák is kevés örömet szerezhetnek. Analfabéta tanfolyamok, ismeretterjesztő előadások nincsenek, a patronage ismeretlen, sőt az ismétlőiskolai tanitás is annyira elhanyagolt, hogy a felekezeti iskoláknál minden 10-iknél van szervezve s ott se iskoláznak. Holott a felekezeti iskolák évente közel félmillió korona államsegélyt kapnak.

A tanfelügyelő jelentését a közigazgatási bizottság meghallgatta, felirt a kultuszminiszterhez, történni persze nem fog semmi, habár az általános választójogi törvénytervezetét az értelmi cenzusra alapitották.

(N. I.) *Dr. Varga Gábor.*

Tartalékosok segélyezése.

A m. kir. honvédelmi miniszter a behivott tartalékosok családjának segélyezésére nézve az alábbiak szerint intézkedett: Körrendelet. A minisztertanács elhatározta, hogy az 1888. XVIII. tc. illetve az 1912. évi XXX. tc. 43. §-a 5. pontja és az 1912. évi XXXI. tc. 8. §. 3. pontja alapján az 1912—1913. évben tényleges katonai szolgálatra behivott, illetve visszatartott hadseregbeli (haditengerészeti és honvédségi) nem tényleges állományu legénység gyámol nélkül maradt családtagjai összeirassanak és segélyben részesittessenek. A minisztertanács ezen határozata alapján a segélyre jogosult családok összeirását ezennel elrendelem. A segélyezendő családok részére a segélyösszegek megállapitása olyképen fog eszközöltetni, hogy azok részére *egyszersmindenkorra* szóló segélyek fognak engedélyeztetni. Ezek a segélyösszegek a családtagok száma, a tényleges katonai szolgálatban már eddig eltöltött időtartama és egyéb tekintetbe jövő körülmények figyelembe vételével a segélyezendőknek különböző osztályokba történő sorolása utján fognak megállapittatni. Az összeiráshoz szükséges »Összeirási lap« kellő számu példánynak megküldése mellett felhivom tehát a törvényhatóságot, hogy a helyi viszonyok szerint szokásos módon (falragaszok, dobszó utjáni kihirdetés stb.) tétesse azonnal közhirré, hogy a fenti tc. rendelkezései alapján tényleges katonai szolgálatra behivott (visszatartott) nem tényleges állományu legénység gyámolitó nélkül hátramaradt családtagjai segélyben fognak részesülni s hogy azok, kik ily segélyre szorulnak, ebbeli kérelmüket *a tartózkodási* helý elöljáróságánál (városi katonai előadónál, Budapesten a ker. elöljáróságoknál) az összeirási hirdetmény közzétételétől számitott 15 nap alatt élőszóval, esetleg irásban terjesszék elő. A kitüzött határidőn tul elkésve előterjesztett kérelem csak különös méltánylást érdemlő esetekben fogadható el. Az összeirásra hivatott fentebb megnevezett hatóságok a náluk jelentkezőket családi, kereseti és vagyoni viszonyaikra nézve a jelentkezés alkalmával azonnal kihallgatni és a minden egyes családra nézve külön kiállitandó összeirási lapokat a bemondott adatok alapján kitölteni tartoznak. Az összeirási lap kitöltésére nézve következők tartandók szem előtt.

A behivott csapattestek rovatba az az ezred (intézet) neve tüntetendő fel, melynek kötelékébe a behivott tartozik. A behivott minősége rovatba a behivottnak tartalékosi vagy póttartalékosi minősége jelölendő meg. A sorozási évfolyam, a polgári foglalkozás, az átlagosan megszerezhető napikereset, valamint a tartózkodási helyről történt elindulás napja, a netán már megtörtént szabadságolás esetén ennek időpontja pedig az összeirási lap megfelelő rovatába a felek bemondásai, illetőleg a rendelkezésre álló katonai nyilvántartás adatai alapján vezetendő be. A behivott által eltartott családtagokra vonatkozó rovat nem név, hanem csak számszerint töltendő ki. Az összeirásra hivatott hatóságok a bemondott adatok valódiságáról a felek által bemutatott okmányok (katonai igazolványi könyv, munkakönyv stb.) a katonai nyilvántartás, a tartózkodási, jelentkezési könyv alapján, esetleg saját belátásuk szerinti módon — de minden esetre lehető rövid uton a felesleges alakiságok mellőzésével és gyorsan megejtendő hivatalos vizsgálat alapján hivatalból meggyőződést szerezni tartoznak s a valódi tényállásnak megfelelő módon kiegészitett és kiállitott összeirási lapokat az iránti véleményükkel is ellátva, hogy a segélyezést szükségesnek látják-e vagy sem, a hivatalos pecséttel és aláirással hitelesitik. A bejegyzések valódiságáért *a bejegyző hatóság minden tekintetben felelős.* Az összeirásra hivatott hatóságok ezután a segélyért jelentkezőkről a kellő számu példányban szintén idecsatolt névjegyzék 1. 2. és 5. rovatai kitöltve, ezen névjegyzéket 2 példányban kiállitják és az összeirási lapokat hozzácsatolva, az illetékes járás főszolgabirájának (Horvát-Szlavonországban a kir. járási hatóságokhoz, illetőleg városi községekben a tanácshoz, rendezett tanácsu és törvényhatósági városokban, valamint Budapesten a tanácshoz) az összeirásra kitüzött határidő lejártát követő 8 napon belül beküldik.

Az emlitett járási tisztviselők a hozzájuk beérkezett névjegyzékeket és összeirási lapokat átvizsgálni s abban az esetben, ha az azokban foglalt adatok ellen, vagy a segélyezés szükségessége tekintetében tett vélemény ellen netán észrevétel merülne fel, ily irányu megjegyzésüket az összeirási lap hátlapjára feljegyezni tartoznak. Minthogy az 1912. 1911 és 1910. sorozási évfolyambeli katonailag eddig még ki nem képzett s a 10 heti első katonai kiképzésre csak most behivott hadseregbeli és honvéd póttartalékosok családtagjai részére segély csak abban az esetben fog megállapittatni, ha a behivott a törvényszerü 10 heti első katonai kiképzési időn tul is visszatartatott tényleges katonai szolgálatban, ennélfogva a járási tisztviselők az emlitett sorozási évfolyamba tartozó *s katonailag már előbb kiképezve nem volt* póttartalékosok családtagjairól szerkesztett összeirási lapokat az illető kiegészitő ker. (honvéd kieg.) parancsnokságokhoz oly felkéréssel tartoznak azonnal áttenni, hogy az összeirási lap hátlapján igazolják azt, hogy az illető póttartalékos 10 heti katonai kiképzési ideje mely napon járt le, vagy jár le s ezen időn tul tényleges katonai szolgálatban visszatartatott-e s az ekként kiegészitett összeirási lapokat *póstafordultával* küldjék vissza.

Ezen igazolás ott ahol a helyi viszonyoknál fogva az lehetséges, a kieg. parancsnokságoktól rövid uton, szóbelileg (esetleg telefon utján) is beszerezhető. Az átvizsgált összeirási lapok a községenként kiállitandó névjegyzékek 2 példányával együtt az emlitett hatóságok által a beérkezéstől számitott 5 napon belül *közvetlenül* hozzám felterjesztendők. A Magyarországon tartózkodó osztrák illetőségü behivottakról csak az összeirási lap állitandó ki, a névjegyzékbe ezek azonban nem veendők fel, hanem a vonatkozó összeirási lapok a járási tisztviselő által *közvetlenül* a behivott *illetőségi községének* küldendők meg további intézkedés végett. Viszont az Ausztriában tartózkodó magyarországi és horvát-szlavonországi illetőségü behivottak családjaira vonatkozó összeirások az illető osztrák hatóság részéről az illetőségi hely járási tisztviselőjének fognak megküldetni. Ezen összeirások aztán külön-külön hozzám lesznek felterjesztendők. Az Ausztriában lakó családok tehat a névjegyzékbe nem veendők fel. A felterjesztett összeirási lapok a segélyre érdemesség szempontjából meg fognak vizs-

---

azért pártfogójáról, jóltevőjéről nem feledkezett meg, legfeljebb csak annyira, hogy maga tartott lakást, de igényeinek tulfeszitésével, melyek a szükségeseket tulszárnyalták, megfeledkezett anyjáról, testvéreiről s ez nekik rosszul esett s az otthonról kapott panaszos levelek elkeseritették, de segiteni nem tudott, mert a fény, pompa s barátsághoz sohasem elegendő a jövedelem s az idealizmus nem egyezik a realizmussal.

Az élet utjainak Lidia felé történt ilyetén görbülése dacára sem mondhatta magát Lidia boldognak s boldogtalanságát fokozta, a jó öregéhez való lekötöttsége, mely nem engedte, hogy a magához illőket, szeretetével, barátságával, vágyaival kitüntesse s még inkabb fokozta, hogy otthonról azon értesitést kapta, hogy anyja nagyon beteg. Erre a rajongók közül egy hirneves orvost kért fel, hogy látogassa meg mamáját és segitsen rajta. Az orvos Lidia kérésének és küldetésének annál szivesebben igért eleget tenni, mert remélte, hogy az ily kicsiny szivességek, viszonzásra találnak.

Az orvos el is ment a beteget meglátogatni, de látván a nagy szegénységet és nélkülözést, mikor Lidiával találkozott, azt mondta neki, hogy a bajon segiteni nem lehet. Lidia anyja rövid időre meghalt, de az egyszerü és szegényes temetésen nem jelent meg, hanem midőn a hátrahagyott kis ház örökségéről volt szó, egy jogtudós barátja kiséretében elment.

Aminthogy nincs szerencse szerencsétlenség nélkül, azonkivül nincs szerencsétlenség szerencse nélkül s az élet ezen logikája, mely Lidiát idáig kisérte, végre abban nyilvánult, hogy jó örege anélkül, hogy róla gondoskodhatott volna meghalt, ő pedig egy betegség következtében elvesztvén kellemes, fülbemászó hangját, a szinháztól megvált. Apránként tünedezni kezdett tehát Lidia szerencse csillaga s a jobb sorsra érdemes nő, meghuzódott az anyja után hátramaradt kunyhóba, hol aztán olyanná vállván, hogy »gyere most már akárki«, ez az akárki egy falusi tanitó személyében jelentkezett, ki özvegyen maradván, két árva gyermekének keresett benne anyát. Változatokban gazdag életét tehát Lidiának e környezettel kellett végtére megosztani.

Idővel meginterjuvolta egy hirlapiró, régi rajongója, egy nagy szederfa alatt találta, egyszerü kartonruha volt rajta, egy rozoga kertiszéken ült s kezében ABC, melyből fiacskáját tanitotta s midőn ama kérdést intézte hozzá, mondaná meg, mely napot véli élete legboldogabb napjának, azt felelte rá, hogy azt, amely egyszersmind a legboldogtalanabb s ez az, melyen először lépett a világot hóditó deszkákra.

Népdal.

Mindig szerettem a virágot,
Közte szépnek láttam a világot;
Kertem volt s mindig tele . . .
Az összes virág ott képviselve.

De tél van most már . . ,
És kertem rég kopár . . .
De ha rózsám
Mosolyog rám,
Azt hiszem, enyém a
Legszebb virágszál. DEUTSCH MARISKA.

gáltatni s a m. kir. pénzügyminiszter urral egyetértőleg meg fog állapittatni, hogy az illető segélyezendő család a segélyösszeg nagysága tekintetében milyen osztályba soroltatik.

A megállapitott segélyösszegek a névjegyzék egy példányába be fognak jegyeztetni és az érdekelt feleknek a községi elöljáróság (városi tanács) utján leendő értesitése céljából az illetékes járási hatósághoz (városi tanácshoz) vissza fognak küldetni. Felhivom végül ennélfogva a törvényhatóságot, hogy az összeirásra hivatott közegeket haladék nélkül utasitsa, hogy az összeirás foganatositása tekintetében késedelem nélkül és lelkiismeretesen járjanak el. Amennyiben a megküldött nyomtatványok a szükséglet fedezésére netalán elegendők nem volnának, az összeirási hatóságok a még szükséges példányszám megküldése céljából *közvetlenül* a m. kir. államnyomda igazgatóságához forduljanak. A miniszter helyett: Karátsonyi s. k. államtitkár.

HIREK.

Hivatalátvétel. Krenner István dr. szolgabiró, akit a varmegyei főispán városunkból Felsőőrre helyezett, uj hivatalát tegnap 1-én vette át.

A sorozást, mint már jelentettük, Vasvármegyében március és április hónapokban megtartják. Több mint tizezer fiatal legény kerül állitás alá. Minden 3.051 közös legény után egy legény a honvédségbe kerül. Sajnos, az állitásra köteleseknek majdnem egyötöd része távol van és bizonyos, hogy azok tulnyomó része Amerikába vándorolt. A sorozás március 1-én a kőszegi járásban kezdődik. *Sárvárott* március 7., 8., 10. és 11-dik napjain Somogyi Miklós vármegyei tiszti főügyész és Király János dr. járásorvos soroz. Állitandó 778, távol van 70 legény. — *Czelldömölkön* március 13., 14., 15. és 17-én Radó Gyula dr. vármegyei főjegyző és Hauler Pál dr. járásorvos soroz. Állitandó 882, távol van 100. — Körmenden kezdődik március 19-én, Muraszombatban március 31-dikén (e járásban 550 állitásra köteles van-távol). Németujváron ápr. 14-én, Vasvárott apr. 19-én, Fölsőőrön ápr. 25-én (350 van távol), a szombathelyi járásban apr. 10-én, Szombathely városában apr. 16-án.

Közgyülések. A polgári olvasókör ma délután 4 órakor tartja választmányi ülését saját körhelyiségében. Utána 5 órakor rendes közgyülés lesz, melynek tárgyai: tisztujitás, zárszámadások felülvizsgálata és inditványok. — Az ipartestület választmánya ma délelőtt 11 órakor ülésezik a városháza tanácstermében, délután 2 órakor pedig rendes évi közgyülésre jönnek össze a testület tagjai. Tárgysorozat: Évi jelentés, mult évi számadások felülvizsgálata, elnök, elöljáróság. szolga és bizottsági tagválasztás.

Lövöldöző ember. Tuboly Károly alsósági lakos nem valami jámborlelkü ember lehet, sőt az alábbi hiradás arról tanuskodik, hogy hirtelen haragu és lobbanékony természetü. Szerdán nászasszonyával került szóváltásba, aki az asszonyok éles fegyverével védte magát s oly vehemensül riposztozott, hogy Tuboly dühbe gurult. Az asszony már-már azt hitte, hogy a civakodásból ő került ki győzelmesen, midőn egy durranás meggyőzte arról, hogy mégis az ember a hatalmasabb. Tuboly ugyanis utánna lőtt s könnyebb sebet ejtett rajta.

Államsegély. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Tatai Jenő vönöcki r. kath. tanitó részére 430 K fizetéskiegészitő, 400 K I. és II. korpótlékot és 71 K tandijpótló államsegélyt, továbbá Huszár Jenő kemenespálfai r. kath. tanitó részére 294 K fizetéskiegészitő és 220 K tandijpótló államsegélyt utalványozott. Sandara Imre kemenesmagasi r. kath. tanitó I. korpótlék czimén szintén 200 K. államsegélyben részesült.

Tánckoszoru. Koncz Jenő Imre okl. tánctanár f. hó 8-án tartja növendékeivel a Korona-szálló nagytermében tánckoszoruczskáját. A meghivók már szétküldettek.

Adományok. A Kemenesaljai Közg. Hitelbank mult évi nyereségéből az alábbi egyesületeket részesitette adományokban: A helybeli vasutasok kebelében alakult temetkezési egyletnek 20 kor., a kath. legényegyletnek 20 kor., az ág. hitv. ev. nőegyletnek 30 kor., Ipartestületi temetkezési egyesületnek 20 kor., szegényalapnak 50 kor., tüzoltóegyesületnek 20 kor. Az egyesületek elnöksége ez uton is hálás köszönetét nyilvánitja a kegyes adományért.

Gyülés. A helybeli rk. iskolaszék tegnap mult egy hete élénk gyülést tartott, melynek tárgyai között a mindkétnembeli iskola tulzsufoltsága miatt leendő iskolafejlesztés, a mult évi számadások megvizsgálása, felmentvények megadása, a folyó évi költségelőirányzat tárgyalása szerepeltek, ez utobbinak némely pontjai élénk vitákat provokáltak. Az iskolabővitési ügyre legközelebb alkalomadtán visszatérünk.

Meghivó. A Kemenesmagasi Önsegélyző Szövetkezet f. hó 9-én d. u. 3 órakor tartja rendes évi közgyülését az ottani községházánál. A közg. ülés tárgyai: 1. Elnöki előterjesztés a szövetkezet 1912. évi működéséről. 2. Zárszámadás 1912. évi bevételek, kiadásokról s az évi mérleg előterjesztése. 3. A felügyelő bizottsági tagok választása. 4. Egyéb felmerülő tárgyak és inditványok.

Képtombola és teadélután. A képkiállitás megnyitásakor, az ott igen szép számmal megjelent, műértőközönség előtt a rendezőség szóba hozta a mai *képtombolát* és felvetette azt az ideát, nem lehetne ez alkalommal — mint más vár sokban is — valamelyik helybeli egylet javára teadélutánt rendezni? A *„Sportegylet„* jelenlévő tagjai nagy örömmel fogadták a kedves eszmét s az egylet lelkes hölgytagjai alig néhány pillanat alatt készséggel ajánlkoztak, hogy elvállalják a rendezést. — Hamarosan be is osztották egymás között, ki hozza a teát, ki a süteményt, sonkát, ki ád csészéket, melyik leánykákat kérik meg a felszolgálásra. Tegnap már megjelentek a falakon a *képtombolát s teadélutánt* hirdető nagy plakátok s az egész város közönsége a ma délutáni kellemes szórakozásról beszélt. A *„Sportegylet“* agilis hölgytagjai valóságos lázas munkát végeznek, ugy toborozzák a teadélutánra a közönséget. Utonutélen hallani; *„Okvetlenül gyere el a tombolára, jól fogsz mulatni, a képek is nagyon szépek, nem bánod meg.“* Ilyen lelkesülésre persze mit lehet mást felelni, hogy — *„elmegyek“*. S a képkiállitás látogatóinak száma, a festményekről elhangzó jó kritika után itélve valóban pompás, kellemes délutánban lesz részük ma a czelldömölkieknek. A teadélután természetesen nyilvános, azon bárkit szivesen látnak. Belépődij 60 fillér.

Romlott takarmányrépamag. A mult nyári és őszi szakadatlan esők okozták, hogy a répamagot a legtöbb termelőhelyen nem birták szárazon betakaritani hanem ott csirázott ki a földjén. Az ilyen mag sohasem fog répát teremni; mert nagyobb részben ki sem kel, s ami kevés még kicsirázik, az sem bir elég termőerővel, hogy rendes répát fejlesszen, hanem ujjnyi vékonyságu gyökeret fejleszthet csak. Emberemlékezet óta még soha sem került annyi megbizhatatlan, gyengén csirázó és kevert répamag forgalomba, mint az idén. Gazdáink helyesen fognak cselekedni, ha répamag beszerzése alkalmával a legszigorubb *irásbeli* jótállást követelik az eladó részéről csiraképesség és fajazonosság tekintetében. Ahol nem tartja majd a gazda szem előtt ezen óvatosságot, ott azt kockáztatja, hogy az állattartását katasztrófával határos bajok érhetik. Amint egyébiránt halljuk, a földmivelésügyi minisztérium szintén készül állást foglalni ez ügyben.

Behivott tartalékosok hátramaradottainak segitése. A minisztertanács elhatározta a behivott tartalékosok hátramaradottainak segélyezését, amennyiben a behivás folytán támasz és jövedelem nélkül maradtak. Evégből elrendeltetett a segitendők összeirása. A segités egy összegben fog folyósittatni és igazodik a behivás idejéhez, a behivott társadalmi állásához és anyagi körülményeihez.

Fizetésre képtelennek jelentette be magát Salzberger Sámuel jánosházai kereskedő. Áru- és pénztartozások = 159.000 K, összes aktivák 75.000 korona.

Csalás gólyával. Két berlini cég sürün hirdet a lapokban *egy anyaságot előidéző szert*, amelyet méregdrágán árul. A rendszerük az, hogy magát a szert »Minta érték nélkül« küldik ingyen és csak a használati utasitást adjak föl utánvétellel. A szer maga egy teljesen közönbös, szekfüszeggel szagositott kotyvalék és semmi hatása sincsen. A rendőrség inti a közönséget, hogy ne menjen lépre! Közönbös és nincs hatása!

Névmagyarositás. Keller Imre czelldömölki lakos családi nevének Kertész re kért magyarositását a belügyminiszter megengedte.

Tavaszi kalászosok termésének fokozása. Tavaszi kalászosaink termésátlaga kicsi, mert gazdaközönségünk különösen a zabot, de az árpát is olyan földbe szokta vetni, a mely ki van élve. Az országos magyar királyi növénytermelési kisérleti állomás holdanként 200 kg. szuperfoszfát használt fel amelyet kézzel szórtak, 100 kg. szuperfoszfáttal, a mely Record nevü trágyaszervetővel lett a maggal egyideileg ugyanazon sorokba beleszórva. Az eredmény tavaszi buzánál szórva trágyázás után átlagosan 262 kg., a sorba trágyázásnál 344 kg. terméstöblet lett. Árpánál szórva trágyázással 114 kg., sorba trágyázással 249 kg. terméstöbbletet értek el. Zabnál szórva trágyázással 80, sorba trágyázással 151 kg. többtermést értek el, s a műtrágyázás következtében a több termés *nem egy helyen 300—400 kg. s egy esetben 800 kg.* volt. Módjában van tehát minden gazdának ez az egyszerü eljárással tavaszi kalászosainak termésátlagát igen jelentékenyen nagy haszonnal fokozni, a mire most annyival is inkább szükség van, mert őszi kalászosokból sokkal kevesebb lett tavaly a folytonos esőzés miatt elvetve, mint más években s igy e veszteségeket a nagyobb területre vetendő tavaszi kalászosok nagyobb termésével kell helyre pótolni.

A katonai iskolák ellenőrzésére a katonai kormány tábornok-tanfelügyelőket küldött ki, akik a polgári iskolákkal kapcsolatos katonai képzést is ellenőrzik.

A képviselő és a tanitó. Soproni levelezőnk irja, hogy Solymossy Ödön soproni orsz. képviselő magához hivatta Balog Jenő nagylózsi tanitót és informáltatta magát a tanitóság kivánságairól. Balog Jenő részletesen ismertette a törvényjavaslatot, rámutatott azok sérelmes pontjaira és Solymossy báró megigérte, hogy a jövőben is sikra száll a tanitók érdekében. — Megemlitjük, hogy Solymossy báró nem régen is — a közoktatási bizottságban — meggyőződésének erejével szólalt föl a tanitóság érdekében s mi teljes elismeréssel és köszönettel adózunk a nemes bárónak, aki nem annyira *igérni* tudott, mint inkább tenni, cselekedni . . .

Amerikai agrár vendégek. Májusban Észak-Amerikából egy száztagu küldöttség jön Budapestre, akik mezőgazdasági hitelintézményeinket fogják tanulmányozni. Az amerikai vendégek fogadására Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter elnökletével bizottság alakult.

Az egyetlen gyermek idegessége. Friedjung bécsi ideg orvos évenken át gyüjtött tapasztalatairól számol be. Megfigyeléseiből kitünt, hogy az ideges gyermekek legtöbbje egyetlen gyermek. Száz egyetlen gyermek közül ugyanis 18 sulyos, 60 enyhébb természetü idegbajban szenvedett s csak 13 volt egészséges. Összehasonlitva a többgyermekes családból származottakkal, feltünő a különbség, mert itt száz gyermek közül csak 31 volt idegbeteg s 69 egészséges. Ennek okát Friedjung orvos abban látja, hogy a szülők egyetlen gyermeküket tulságosan óvják s nagyon elkényeztetik. Már csecsemőkorban idegessé teszik a tulságos óvással s ez a baj később fokozódik. Sok gyermeknek az idegbaja azonban öröklött betegség.

Uj sertésveszedelem. A körmendi járásban, Döborhegyen, eddig ismeretlen fajtáju sertésveszedelem ütötte fel a fejét. Az ujfajta sertésvész, melynek eredetéről eddig még semmit sem tudtak az állatorvosok, százával pusztitja a sertéseket. A körmendi szolgabiróság most megbizta a járási állatorvost, hogy vizsgálja meg, mi lehet az oka a veszedelemnek. Ha ő nem tudja az okot megtalálni, a budapesti állatorvosi főiskolához forduljon. Döbörhegyen már alig van ép sertés, a betegség pedig már a szomszédos falvakba is átterjedt.

Szomoru statisztika. A budapesti rendőri gyermekbiróság a mult évben 5170 ügyet tárgyalt le gyermekbünözésben, amiből leányokra 870 esik. Ebből a 4787 kihágási eset és 753 esetben leánykák a részesek. Kor szerint 12 éven alul 571 gyermek került a rendőrbiróság elé, miből 11 százaléka fiu, 10 százaléka leány. A kor emelkedésével növekedik a leányok bünesetí száma. Amig 15 éves kortól a fiuk esete nagyobb, a 15 éves kortól a leányok nagyobb százalékban mulják fölül a fiuesetek számát Ez a többlet munkásleányok csoportjából kerül ki. A városi munkástársadalom laza erkölcsi fölfogása mindmegannyi elősegitő ok a leánygyermek erkölcsi bukására. Itt nem elég a törvényhozási intézkedéssel a bajnak utját vágni, hanem a hatóságok és a társadalom közrehatásával az erkölcsi nevelést kell teljes erővel és kellő szigorusággal előmozditani. — Ilyen szomoru statisztikát lehetne kimutatni ma már minden faluban is, különösen pedig ol [illegible] ban, amelyekben gyárak vannak és amelyekben sok menedékházi gyermek van elhelyezve. Az iskolák tul vannak halmozva a fegyelmet a tulságba vitt humánizmus hangoztatásával ma-holnap föntartani nem lehet És nézzünk csak körül az utcákon: vásottrossz, sőt elbizakodott gyermekek néznek szembe a rendőrrel is, az iskolában meg falra borsót hányhat az a tanitó, aki 100—150 erkölcstelen gyermekkel van agyon megáldva.

A törvénytelen gyermekekért. A belügyminiszter rendeletet intézett minden törvényhatósághoz, melyben a törvénytelen gyermekekre vonatkozólag a következőleg intézkedik: A törvénytelen gyermekek természetes atyja által történt elismerése csak akkor felel meg s az állami anyakönyvbe csak akkor jegyezhető fel, ha az elismerés a gyermekeknek a természetes atyától való vérszerinti leszármazására vonatkozik. Ugyanilyen természetü elismerésnek kell lenni annak is, amely a felekezeti anyakönyvben nyilvántartott gyermekek utólagos házasság által történt törvényesitésének anyakönyvi feljegyeztetése iránt való kérelemről felveendő jegyzőkönyvbe befoglalható. Ha a magát természetes atyának valló egyén nem a gyermekhez való vérségi kapcsolatát kivánja elismerni, akkor az anyakönyvvezető az elismerés anyakönyvi feljegyzését tagadja meg, illetőleg a gyermek elvállalásának jegyzőkönyvbe foglalása esetén a polgári tisztviselő a jegyzőkönyvet oly értelembe vegye fel, hogy abból kitünjék, miszerint az elvállaló nyilatkozat nem a vérszerinti leszármazás elismerésének, hanem örökbefogadás, vagy más magánjogi viszony létesitésének célzata történt. A belügyminiszteri rendelet végül meghagyja az alispánoknak, hogy a rendeletet a vezetése alatt allo törvényhatóság összes állami anyakönyvvezetőivel miheztartás végett közölje.

CSARNOK.

Testvéreimnek a csendről.

Ugy irom e sorokat, mint féltett titkát a végtelen szerelmeseinek.

Te a magasba akarsz szállni és átkutatni a mélységeket.

Te szeretni és szerettetni akarsz. Te boldogságra vágyol.

Szeretni akarsz, talán már szeretsz is, szerettetni akarsz és már szeretnek is. És még sem vagy boldog; talán nem is tudod melyik ösvényen kell járnod, hogy elérhesd.

Szép vagy, királynő vagy, tudom, tudod. Ezt sugja bensőd, ezt susogja velencei üvegből metszett tükröd. Ezért keresnek fel oly sokan mint a szinpompás virágot a napsugárban kergetőző szivárvanyszárnyu, aranyporos pillék. Alkatod valóban elbüvöl. A vérszinü vágy megvallom engem is sarkalt. Szerettem volna, ha virág lettél volna és én döngicsélő méhecske, hogy szerelmesen, csábitó danákkal körülzümmögjelek, hogy mámoros illatot szijjak és szürcsüljem a legédesebb mézet. Megrészegülni óhajtottam a bóditó kéjtől, és azután élettelenül elhullni a gyönyörtől.

De ajkam szótlan maradt és sóvár szememből kioltottam a vérszinü vágy rejtett tüzét. Elkellett válnunk, talán örökre. Magamra öltöttem a lemondás ruháját. Eljött az ősz és láttam a hervadó virághullást.

Miért a szin, az alkat, a szin, a méz, ha nem, hogy elérje célját a virág, a növény, hogy gyümölcsöt hozzon.

És itt járt a tél, némán és mégis hangosan.

Gyakran éltem egyedül [illegible] szobában és reád gondoltam. És kerestem az okot, miért volt irántad való szeretetemnek oly [illegible] tam; és gyakran merültem el magamba, és kezdtem megismerni és megszeretni a csendet.

A Csendet! hogy futnak tőle az emberek. Keresik a zajt, és ezért hosszu nekik és kinzó az álmatlan éj. Mert más az éj csendje és más a halálé; a szenvedésnek, örömnek, bánatnak megvan a maga csendje. Testvérek ugyan, de amit én kezdtem ismerni az az én csendem, a mi csendünk, a lelkek csendje.

Oly sokan vannak, akik barátságot, ismerettséget kötnek legtöbbször csak azért, hogy elüzzék e settenkedő tündért. Mindhiába! Meghal egy lény, akit igen szerettünk és már észrevétlenül is homlokunkra lopta hidegen égető csókját a csend. A szerencsétlenség a legkedvesebb órája, de bucsuzásnál, nagyörömnél is köztünk időzik. És oly tartósan égetnek e csókok, a feledés is csak néha képes gyöngiteni, letörölni. És mi még jobban idegenkedünk e csoda lényről. Pedig ha kezünk nyujtanók neki, ha önmagunk keresnők fel országában, hogy megszeretnők. Karjai puhák az ölelésre, szeplőtlen csókja életet lehel, szeme villanása titkokat sugároz, hangtalan szava a hétpecsétes könyvek titkait meséli.

A csendben találjuk meg önmagunkat, a lelket, és ezért csak a Csendben vajudnak, érnek a nagy gondolatok.

Természetes is, a zajban, a lármában, a beszedben fellelegesztjük többé kevésbbé a gondolkodást, uj gondolatot, uj eszmét alig alkotunk. Kapkodunk néha a szó után, nem találjuk a megfelelőt, zavarunkat takargatjuk, igen ám de a gondolat kisiklott már kezem közül, »nem tudom, mit akartam mondani«. Az üres fecsegőt nem is említem. Valódi szajkó, aki megfosztja magát gondolattőkéjétől, sőt ürességtől kongó fejjel rabolja szive kincsestarát és a porba dobja a rábizott drágakincseket, a titkokat, azért válik nemcsak unalmassá, de utálatossá, lebecsülltté.

Nem tudom, veled is megtörtént-e már? Egész éjjel huzta a cigány a talp alá való nótákat. Emlékszel-e? táncra hivtál és nem fogadtam el. Reggelig hallgattam. Másnap, sőt harmadnap is visszacsengett fülembe a sok-sok ária. Igy van az is, aki szereti a beszedet. Egyre agyában zsonganak a hangok és megakadályozzák a csendes visszavonulást. És ezert nem érti át a szavak értelmét: szóvirag, amit hall, szóvirág, amit mond benső tartalom nélkül.

Tartalmat! amely nem hagy maga után más kivánni valót. És mi lehet ez más, mint a lélek. És pedig bennünk van. Sokszor oly üresnek, oly sivárnak tetszik az élet. Vádolhatjuk-e ezért? Bizonyára nem. Az Élet egyformán változatos és egyhangu, egyformán szürke és szines. Az ok bennem van, ha bensőm gazdag, szines, van mit kivetitenem, van miből tartalmat öntenem.

Mert kérdem, miért és kik hajhásszák a »legujabb szenzációt?« A komoly tudós? vagy tán az igazi szerelmes? Ennek az eléggé elkoptatott nagy »Ő« a mindenkije és mindene, de amannak sincs szüksége, hogy lelket értéktelen komédiákkal telitse; ha meg is tekintik az »óriasi látványosság«-ot, nem a külsőt látják csak, ami az érzékeket ingerli és kéjesen zsibbasztja az idegeket, csendjükben itt is keresik az eszmét, a gondolatot, mert ők nem a percnek, hanem az öröknek munkásai.

Ne értsd félre! Nem tagadom itt az érzőszervek elengedhetlen fontosságát, nem, hisz gondolataink, önismeretünk kialakitásának tárgyai a külső dolgokról szerzett itéletek első sorban, célom nem bölcselkedő szőrszálhasogatás, hanem legalább halvány megvilágitásban megmutatni a rettegett és kerülőt csend nagy horderejét.

Hogy valamit megbecsülni, értékelni tudjunk, szükséges azt ismerni is. Ugy hiszem ismeri mindegyikünk az iskolában olvasott mesét. Egy szegény napszámos szomoruan [illegible] ütött, [illegible] lefoglalja a nehéz munka s otthon nincs, aki árván maradt, kicsi gyermekei gondját viselje. Amint igy bandukolt, szines kövekre bukkant. Felszedi őket, tarisznyájába rejti »jó lesz a gyerekeknek, eljátszanak vele és közben feledik, hogy a száraz kenyérből is csak szükén jutott ebédre, vacsorára« . . . És azok játszanak is »a szines kavicsokkal«, gondtalan a porban . . .

A mese végét ugy is tudod. És gondolod, hogy neked nincs ily félreismert drágakincsed. Talán te is kemény kenyéren rágódsz, nem tudva, hogy ezreket érő drágakövek vannak kezedben. Hányszor használod a kitételt: a szív titkos redői közé nézni; megfontoltad már, mit jelentenek e szavak? S nem voltál még oly helyzetben, hogy magad sem értetted magad? Mily igaz, hogy nem értjük, nem ismerjük magunkat! És hogy akarsz ismerni, megitélni mást? Mikor mindent az »én« szemüvegén nézünk; bár, ha a magunk vélt és való kivánságainkat, hibáinkat nézzük, rózsaszinre festjük üvegünket, mig mások tetteit, viselkedését sötéttel vizsgáljuk.

A híres delphi jósdán e két szó volt a templom homlokzatára irva: gnothi seauton (ismerd meg tenmagadat.) Ismerd meg tenmagadat, keresd meg énedet, lelkedet. Hogy e magadba mélyedést vásári zsibajban nem végezheted, józan eszed sugja. Nézd a természetet, ősszel lehullatja diszét, olyan mint a nagy halott, akinek sirjára a csillogó hó takar fehér szemfedőt, aki felett bus gyászdalokat a sikongó, csipős szél dudol. Pedig nem nyugszik. A csendben gyüjti az erőt, a nedvet. És mikor eljön a tavasz, a langyos napsugár csokjára friss rügyek fakadnak, szokkal szebbek, erőteljesebbek.

Szeresd a Csendet, és megtalálod a lelket. Megismered ez isteni-szikrát szépnek és jónak, mint ahogy az alkotója is szép és jó. És ha ezeknek ismeretére, tudatára jutsz, másban is megtalálod, sőt fel is kutatod. És akiben előcsillámlik, ahhoz vonzódni fogsz, azt megszereted, szivesen időzöl vele; még ha szó nem is hagyja el ajkát, mégis ugy érzed, hogy megérted; mig menekülsz és futsz attól, akivel félsz együtt hallgatni. A csend az igazi szeretet nehéz, de magasztos próbája.

Szeresd a csendet! Mi mindnyájan lázasak vagyunk, lazasak az Élettől. A nesztelen lelopózó álom megenyhíti a láz fájdalmát, füzi a rémképeket, csillapitja a forróságot. Hidd el, a Csend az az enyhet hozó álom, mely a mindegyikünkre ráneheztülő élet lázt füzi. Ott a mélyben minden nyugodt, ott a szerető lelkek ölelkeznek; ha valahol, ott tudod meg, hogy és hol keresd boldogságodat . . .

Szeresd, keresd a Csendet!

Udvardy Marcel.

Gyümölcs, rózsa és ákácfa eladás.

Magastörzsu gyümölcsfák alma, cseresznye 60 fill., körte 80 fill., kiválóan szép **magastörzsü rózsafák** 1 K. Akácsorfák ezerenkint 200 K.

Gróf Esterhazy tisztartóság Kemenesmagasi (Vasmegye.)

ZAKOTS ISTVÁN

ruhatisztitó intézete

PAPÁN, Szentbenedek-tér 16.

(Saját hazamban.)

Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

301/1913.

Árverési hirdetmény.

Kemenessömjén község elöljárósága közhirré teszi, hogy a közbirtokosságnak mintegy 1200 kat. hold kiterjedésü ingatlan területén gyakorolható

vadászati jog

1913. május 1-étől kezdődő s egymásután következő 6 évre Kemenessömjénben a községbiró házánál **1913. március 19-én délután 3 órakor** tartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet igérőnek bérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 200 korona.

Feltételek Czelldömölkön alulirott körjegyzőnél, valamint a kemenessömjéni bírónál megtudhatók.

Kemenessömjén, 1913. évi február 16.

Rosta József, biró.

Sokoray Elek, körjegyző.

TÉGLÁSOK

kerestetnek téglavetéshez, kemencemunkához és azonkivül napszámosok magas dijazás mellett **Hübner és Pohl gőztéglagyár részére Szombathelyen.**

Hölgyek figyelmébe.

Aki fess és kényelmes füzőt óhajt, rendelje meg

Győrött, Bőbék Dánielné

Megyeház-utca 9. szám alatt levő mellfüzőkülönlegességi műtermében. A legujabb francia reform vagy igen kényelmes halcsont nélküli házi füzőt mérték után igen jutányos árban. Javitás és tisztitás szintén elfogadtatik.

Ugyanott utazónő felvétetik.

Szalay Gyula temetkezési vállalata Czelldömölk, Sági-utca.

Nagy valasztékban raktaron tartok dis[illegible] koszorukat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

[illegible]

Temetéseket a legegyszerübbtől, a legdiszesebbekig elvállalok és azokat a kegyelet megadásával vegzem. Ravatalokat felállitok; mely célra pompás diszletek állanak rendelkezésemre.

Városunk vidéke n. é. közonségenek szives jóindulatát kérve, vagyok mély tisztelettel

Szalay Gyula asztalos, Czelldömölk, Sági-utca.

Szőlőoltványok

Ajánlom **teljes szavatosság mellett** fajtiszta egy és kétéves gazdag gyökérzetű **szakkányminőségű fásoltványimat** a legjobb bor- és csemegefajokban. Közöttük **„Kreáca"** Bánáti Rizling, a legkitünőbbnek bizonyult és rendkivül bőtermő borszőlő és **„Muscat Czabaszőlője"** a legkorábban érő csemegeszőlő. Ezenkivül **Ripária Portália** és **Rupestris-Monticola** sima és gyökeres alanyvesszők a legjutányosabb árak mellett.

„Erzsébet szőlőoltványtelep"

Tulajdonos: **Schmidt Mátyás BOGÁROS**
(Torontálmegye.)
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy ügyes fiu Patyi Jónás czelldömölki kádogosnál kedvező feltételek mellett azonnal felvétetik.

SZŐLŐOTLVÁNY

szőlővesszők és kitünő érmelléki hegyi borokról **tessék azonnal egy levelezőlapon INGYEN** kérni a most megjelent legujabb

nagy képes főárjegyzéket,

mely bárkinek és azonnal megküldetik. A legnagyobb és a legjobb hirnek örvendő érmelléki szőlőoltványok és vesszőszaporitó telepek tulajdonosai cime:

Györgyevich és Lakatos
szőlőnagybirtokosok
Székelyhid, (Biharmegye).

Steckenpferd liliomtejszappan

elérhetetlen hatása szeplők eltávolitására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyithatunk. Gyógytárakban, Drogeriákban, Illatszer és fodrászuzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatásu női kézápolásra a Bergmann »Manera« liliomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

Hornyolt cserép és géptégla

kitünő minőségű kapható

özv. Tory Györgyné

tégl agyárában Czelldömölkön.

Hornyolt cserép I. rendü 70 K.

Tartósságért szavatolás.

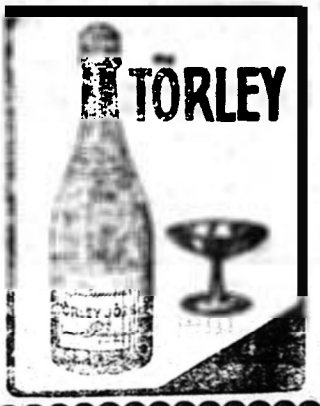

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!

Ha FORHIN-nal permetez, Rézkénporral poroz és BAGOLLAL öli a szőlőmolyt: —— mert a

FORHIN

a sokszorta megjavitott bordói keverék és számtalan köszönő- és elismerő-levél tanusága szerint mindenütt **a legnagyobb megelégedéssel** használják.

A FORHIN-nal nincs üledéke, vizbe dobva azonnal oldódik és **biztosan** pusztitja a **peronospórát**; egy kész anyag, főalkatrésze rézgálic, tapadóképessége oly nagy, hogy bármely harmatnál permetezhet vele; **használata óriási munka- és pénzmegtakarítást** jelent, mert az anyag teljesen kész!

Gyümölcskertészek használjanak saját érdekükben **Kaliforniai lét**, a gyümölcsrovarok ellen védekezésre **rovarannyel** minden kártékony rovar ikolítésére, **rovarfogó övet** az összes kártékony rovarok elfogására, **Láurinat** a rovarok ellen nyári védekezésre. **Lauril Karbolineumot** a rovarok elleni téli védekezésre. **Lauril olívinszt** az oltványok nemesitésére, **Ichneumint** a zsenge virágok permetezésére, **Nicotin Quassiakivonatot** fiskolák

kérni, melyet **ingyen és bérmentve** küld az összes

FORHIN szőlőpermetezési anyaggyár
BUDAPEST, VI., Váci-ut 93/v.

Valamint képviselője: Rosenthal Lipót Czelldömölk, Hoffmann Ernő Szombathely, Wentzl Ede Kőszeg.

ELADÓ HÁZ.

Egy ujonnan épült

ház

a város legforgalmasabb helyén, egy piczével, kapuszinnel, nagy kerttel azonnal eladó.

Bővebb értesités nyerhető a kiadóhivatalban.

Egy díszes CSILLAR

a villany berendezése miatt olcsón eladó.

Bővebb értesités nyerhető a kiadóhivatalban.

Virágkereskedés.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy **Czelldömölkön, a Központi-kávéház melletti üzlethelyiségben**

virágcsarnokot

rendeztem be.

Minden időben vágott és cserép virágokból nagy választékot tartok.

Alkalmi csokrokat a legizlésesebben, olcsón készitek.

B. pártfogást kérve

kiváló tisztelettel

Berecz Lajos

kereskedelmi kertész.

Szalóky Zsigmond

kőfaragó

Czelldömölk.

Sirkőraktár: Szentháromság-tér : Kőfaragó-telep : Kis-utca. :

Homokkő-, márvány-, gránit- és syenit sirkőraktár.

Kataszteri földméréshez szükséges köveket raktáron tartok.

Épületmunkát és mindennemü javitásokat elfogadok és azokat jutányos áron készitem.

KLAPPER FÜLÖP butoráruháza

Czelldömölkön (Gayer ház)

a legelőnyösebb bevásárlási forrás.

Ugy készpénzért, mint részletfizetésre rendkivül mérsékelt áron kaphatók itt különféle

BUTOROK gyermekkocsik, vasutas kézitáskák, szőnyegek, függönyok, ágygarnitu-

rák, böröndök, utazókosarak, erszények, ké

pipere és fodrászati cikkek, gyógyszappanok kicsinyben és nagyban

Teljes szoba- és konyhaberendezések.